

Inhoud

1. Inleiding	06
1.1 Overleven	07
1.2 Een wegwijzer	07
1.3 Van onzichtbaar tot onmisbare schakel	09
1.4 Theorie en praktijkvoorbeelden	12
1.5 Leeswijzer	20
2. Rol van de intern begeleider	22
2.1 De toekomst van de IB'er	23
2.2 Het beroepsprofiel	25
2.3 Hoe houd je overzicht?	29
2.4 Je (nieuwe) positie in het team	33
2.5 Veerkracht en valkuilen	37
2.6 Belangrijke zaken eerst	44
Samenvatting en vragen	52
3. Zorg samen voor elke leerling	54
3.1 De school als leergemeenschap	55
3.2 Het vakmanschap van de leerkracht	62
3.3 Hoge verwachtingen	64
3.4 Pedagogisch klimaat	67
3.5 Gedragsvraagstukken in de klas	69
3.6 Handelingsgericht werken	71
3.7 Diagnostisch onderzoek	77
3.8 Handelingsgerichte procesdiagnostiek	83
3.9 Afstemmen op onderwijsbehoeften	88
Samenvatting en vragen	95
4. Samenwerken met ouders en externen	96
4.1 Ouderbetrokkenheid	97
4.2 Communicatie met ouders	99
4.3 Omgaan met verschillen	105
4.4 De rol van de IB'er in het gesprek met ouders	108
4.5 Lastige ouders?	110
4.6 Het belang van een netwerk	114
4.7 Samenwerkingspartners in het realiseren van passend onderwijs	116
4.8 Privacy en het delen van vertrouwelijke informatie	120
Samenvatting en vragen	125

5.	Werk systematisch, planmatig en transparant	126
5.1	Planmatig handelen	127
5.2	Ondersteuningsplan, ondersteuningskalender en protocollen	132
5.3	Schoolwisseling, versnellen en vertragen	138
5.4	Zorgplicht, schoolondersteuningsprofiel en basisondersteuning	142
5.5	Ondersteuningsniveaus	145
5.6	Aanbod afstemmen op de groep	149
5.7	Groepsbespreking en leerlingbespreking	153
5.8	Extra ondersteuning	158
5.9	Samen arrangeren in een ondersteuningsteam	162
5.10	Een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)	169
5.11	Wie betaalt de ondersteuning?	174
	Samenvatting en vragen	181
6.	Professioneel communiceren, begeleiden en coachen	182
6.1	Een professionele schoolcultuur	183
6.2	Eigenaarschap	188
6.3	Gespreksvaardigheden	191
6.4	Omgaan met weerstand	197
6.5	Begeleiden in en om de klas	201
6.6	Nabespreking	206
6.7	Begeleiden met beelden	208
6.8	Feedback	209
6.9	Coachen	214
6.10	Basisprincipes van coaching	216
6.11	Coachtechnieken	221
6.12	Co-teaching	225
	Samenvatting en vragen	229
7.	Samen werken aan schoolsucces	230
7.1	De intern begeleider als kwaliteitscoördinator	231
7.2	Volgen van ontwikkeling	235
7.3	Onderwijsresultatenmodel, schoolweging en spreidingsgetal	245
7.4	Ambitieuze schooldoelen	250
7.5	Analyseren van opbrengsten	254
7.6	Verantwoording en toezicht	264
7.7	De intern begeleider als kennismakelaar en leercoach	273
7.8	De intern begeleider als procesbegeleider	279
7.9	Kwaliteitsbeleid en duurzame schoolontwikkeling	288
	Samenvatting en vragen	295

8. Aan de slag met je eigen plan van aanpak	296
8.1 Hoe overleef ik mijn eerste jaar als intern begeleider?	297
8.2 Waarom ben je intern begeleider?	297
8.3 Leer de organisatie kennen	298
8.4 Zorg voor een maatje	300
8.5 Maak ruimte voor je persoonlijke ontwikkeling	301
8.6 Stel een plan op	302
8.7 Aan de slag!	303
Dankwoord	306
Extra informatie	308
Bronnen	340
Index	350